

75 jaar geleden werd België bevrijd. Over de vier oorlogsjaren zijn boekenkasten vol geschreven. Zo ook over de regering-Pierlot die in Londen in ballingschap verbleef. Vanaf 31 oktober 1940 bestond die uit vier ministers: premier Hubert Pierlot en zijn minister van Buitenlandse Zaken Paul-Henri Spaak, Albert De Vleeschauwer (Koloniën) en Camille Gutt (Financiën). De laatste twee verbleven al enkele maanden in Engeland, de eerste twee kwamen in oktober 1940 in Londen aan. Maar wat gebeurde er met de rest van de oorspronkelijk veertien ministers die vanaf 3 september 1939, bij het uitbreken van WO II, tot aan de capitulatie op 28 mei 1940 een regering van nationale eenheid vormden? Eén minister, Marcel-Henri Jaspar, was uit het kabinet gezet omdat hij zonder toestemming in zijn eentje naar Engeland was gevlucht. Een andere, Antoine Delfosse, was nog in België. De overige acht hadden ervoor gekozen om in Frankrijk te blijven. Over hun wedervaren is tot nu slechts in 'flarden' gerapporteerd. In dit nummer gaat Bert Govaerts uitgebreid en met de hem kenmerkende nauwgezetheid in op de lotgevallen van die acht. Waarom ze 'zievereers' werden genoemd, hoe de contacten met Londen verliepen en hoe het voor twee onder hen tragisch afliep. De auteur is niet expliciet, maar wie tussen de regels leest, voelt de tweeledigheid waarin de acht zich bevonden.

Marc Constandt heeft het in zijn stuk over de Eerste Wereldoorlog. Of beter, over de dagen na het zwijgen van de wapens. Het duurde namelijk niet lang of de eerste fronttoeristen doken op. Sommigen uit pure nieuwsgierigheid, anderen als 'bedevaarders' naar het graf van hun dode familieleden of vrienden. Zoals we van hem gewoon zijn, illustreert de auteur zijn verhaal met bijzonder treffende beelden.

Op 30 maart 2019 gaf prof. Eric Vanhoute in het Gentse Industriemuseum een voordracht voor de Oudstudenten Geschiedenis Universiteit Gent (OSGG) naar aanleiding van de nieuwe vaste opstelling *Mensen en Machines*. Een moment om terug te blikken: hoe industriële archeologie en industriële geschiedenis ooit hoog piekten in de academische wereld, maar nu het zwakke broertje zijn. Positieve signalen ziet hij vooral van buiten de academische wereld komen, zoals de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie (VVIA) en het Expertisecentrum voor Wetenschappelijk, Industrieel en Technisch Erfgoed (ETWIE). Ook vele lokale musea vertellen ons over de industriële wortels van Vlaanderen en België.

Geert Van Goethem publiceerde reeds verschillende studies over het internationaal vakbondswezen. Naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de Internatio-

nale Arbeidsorganisatie (IAO) schreef hij voor VRT NWS een bevattelijke historiek. Omdat de organisatie vandaag nog springlevend is en nog steeds uitgaat van sociale rechtvaardigheid als basis voor vrede, verdient dit historisch overzicht ook een plaats in *Brood & Rozen*.

Naar aanleiding van de verwerking van het archief van het Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO) blikt Maarten Savels in dit nummer terug op de vroegere pogingen om de klimaatproblematiek te verhelpen – al bijna vijftig jaar een heet hangijzer. In zijn artikel toont hij aan dat er internationaal misschien weinig vooruitgang werd geboekt, maar dat er op lokaal vlak wel degelijk 'vruchtbare initiatieven' zijn ontplooid.

Onze enorme collectie bevat ook prachtige poppen en marionetten. Zo schonk Theater Taptoe in 2016 de poppen van *De Roste Wasser* aan Amsab-ISG. Deze productie was om verschillende redenen een van de merkwaardigste in de nu meer dan vijftigjarige geschiedenis van het gezelschap. Maar ook de figuur van de 'roste wasser' zelf blijkt onder de Gentenaars nog veel meer te leven dan we vermoeden. Poppentheater kan ook een vorm van sociale geschiedenis zijn.

Paule Verbruggen